

## Opettajalle

**KOPPI! on Päivänselvää – Yhteiskuntaopin lisämateriaali, joka koostuu 18 tehtäväkortista.** Ne on suunniteltu tukemaan Yhteiskuntaoppi-kirjan sisältöjen käsittelyä käytännönläheisellä tavalla. KOPPI!-tehtävät rohkaisevat harjoittelemaan ja miettimään etukäteen yhteiskunnalliseen toimintaan liittyviä tilanteita, joita oppilas voi kohdata arkielämässä. Tehtävien selkokieliisyys auttaa esimerkiksi erityistä tukea tarvitsevia oppilaita.

### Mitä tarvitaan

- kyniä ja paperia, tarralappuja
- videokamera, tabletilaite tai älypuhelin
- tietokone ja netti ammatteihin sekä työpaikkoihin liittyvien äänien soittamiseksi (esimerkiksi Papunetin äänipankki [papunet.net/materiaalia/äänipankki](http://papunet.net/materiaalia/äänipankki), [www.freesound.org](http://www.freesound.org) → hakusanapilvi "yle", "yleisradio" )
- ammatteihin liittyviä esineitä (esimerkiksi vasara, mitta, pinsetit, pipetti, turvakengät, suojalasit, kuulosuojaimet, suojahanskat, hiussuoja, puutarhasakset, katuharja, siivousvälineitä, kokin hattu, kauha, vispilä).

### Vinkkejä

- **Jokaisen kortin reunassa on väripalkki ja numero.** Ne kertovat, mihin kirjan lukuun tai lukuihin kortti liittyy.
- Tulosta ja kopioi tehtäväkortteja riittävä määrä ja laminoi kortit, niin voit käyttää niitä uudestaan. Anna tehtävää varten kortti joko yksittäiselle oppilaalle, oppilasparille tai ryhmälle.
- Osassa tehtäväkortteja on kuvattu esimerkkitalanteita, joita voidaan harjoitella draaman keinoin. Rohkaistaan oppilaita esiintymään. Samalla on tärkeää luoda hyväksyvää ilmapiiriä, jossa kaikkien yritystä ja esitystä arvostetaan. Jokainen pienikin uskallus huomioidaan positiivisella palautteella. Näin oppilaat rohkaistuvat ja tottuvat vähitellen ilmaisemaan itseään.  
Esiintymistä voi toteuttaa vaihtoehtoisesti myös pieninä videoina, käsinukein tai askartelemalla pahvisia roolihahmoja. Mikäli luokassa on käytössä tabletilaitteita, voitte myös niiden sovelluksilla (esimerkiksi *Appstore* → *Tellagami*) luoda oppilaiden kanssa digitaalisia roolihahmoja tehtävien dramatisointiin.
- Kokoa oppilaiden käyttöön tehtävää 1 (**Kehulappu**) varten ominaisuuspankki. Se voi olla monistelista tai pikkukortteja sanoista, jotka kuvaavat hyviä ominaisuuksia. Oppilaan voi olla helpompi hyödyntää tehtävässä näitä valmiita vaihtoehtoja kuin keksiä itse luokkatoveriaan kuvaavia sanoja.
- Tehtävän 2 (**Hyvä huhu**) voi tehdä myös siten, että oppilas menee luokan nurkkaan, josta hän ei kuule muita. Hän voi laittaa esimerkiksi musiikkikuulokkeet korvilleen  
Tehtävässä syntyvät lauseet eli "hyvät huhut" voidaan kirjoittaa myös kosketusnäyttötaululle ja lukea sieltä yhteisesti joko yksitellen tai lopuksi yhdellä kertaa. Jos tehtävä toteutetaan jälkimmäisellä tavalla, hyvät huhut voi piilottaa taululla ja näyttää vasta sitten, kun kaikki ovat valmiita. Tehtävän.
- Hyödyntäkää edellä mainittuja mahdollisuuksia esimerkiksi tehtävässä 4 (**Hyvän mielen video**). Opettaja voi myös auttaa tämän tehtävän alkuun palauttamalla oppilaille mieleen positiivisia esimerkkejä, miten luokassa on edistetty hyvää mieltä. Hyvää mieltä tuovia esimerkkitalanteita voidaan myös toteuttaa näytellen, jos oppilaiden on vaikea esittää tai keksiä vastaavia hetkiä omasta elämästään. Opettajan on hyvä miettiä oppilaille sopivia tilanteita valmiiksi etukäteen.

- Tehtävää 5 (**Millaista on ystävyys?**) varten opettaja voi laatia valmiin haastattelulomakkeen, johon oppilaat kirjoittavat kysymyksensä.
- Varataan tehtävää 6 (**Tarkkaillaan tasa-arvoa**) varten erilaisia paikkoja ja tilanteita esittäviä valokuvia. Keskustellaan oppilaiden kanssa, miten tasa-arvo toteutuu valokuvissa eri ihmisryhmien kannalta. Miten paikoissa on huomioitu esimerkiksi liikuntavammaiset, heikosti suomea puhuvat tai henkilöt, joiden on vaikea ymmärtää monimutkaisia ohjeita?
- Tehtävässä 7 (**Tasa-arvon metsästäjät**) oppilaita ottavat valokuvia erilaisista tilanteista ja paikoista. Pohjustakaa ja konkretisoikaa tehtävää ensin luokassa kuvaamalla, miten esimerkiksi esteettömyys toteutuu (portaikkojen kulkuliuskat, kuvalliset opaskyltit, pistekirjoitetut kulkuohjeet jne.).  
Oppilaille on hyvä kertoa, että vaikka julkisella paikalla valokuvaaminen on yleensä sallittua, on kuvaamiseen kohteliasta kysyä lupa, jos joku henkilö näkyy kuvassa selvästi. Yksityisissä sisätiloissa kuvaamiseen tarvitaan lupa. Oppilaita voi myös ohjeistaa kertomaan, mihin tarkoitukseen kuvia otetaan.  
Opettaja arvioi ryhmänsä mukaan, suoritetaanko tehtäväkortti kouluaikana vai kotitehtävänä. Tehkää tehtävä tarvittaessa pienissä ryhmissä opettajan tai avustajan ohjauksessa.  
Tasa-arvon teemaa voi käsitellä oppilaiden kanssa myös helpommalla tehtävällä 6a. Etsi sitä varten etukäteen valokuvia näytettäväksi samoista tilanteista kuin tehtävässä 6b.
- Opettaja voi pohjustaa tehtävää 10 (**Koulun pihalla**) keskustelulla ilkeistä, töherryksistä sekä luvallisista ja luvattomista seinämaalauksista. Taustatietoa esimerkiksi Helsingin Sanomien uutisessa <http://www.hs.fi/kaupunki/a1431666653384>
- Tehtävässä 14 (**Arvaatko ammatin?**) oppilaat esittävät pantomiimina toisilleen eri ammatteja. Toiset yrittävät arvata. Opettaja voi helpottaa harjoitusta antamalla oppilaalle lapun, jossa lukee ammatti.  
Opettaja voi herättää ammatteihin liittyvien tehtävien 14–15 yhteydessä keskustelua, tarvitseeko ammatteja jaotella vain sukupuolen mukaan. Perinteisiä miesten ammatteja ovat olleet rakennustyöt, korjausala sekä kuljetus. Naistyöntekijät ovat selkeä enemmistö palvelu-, myynti- ja hoitoaloilla. Opettaja voi kertoa tarkemmin, mitä tällaisten alojen ammatit ovat. Nykyisin on kuitenkin ammatteja, joissa perinteiset roolit ovat vaihtuneet: naisia työskentelee esimerkiksi metsureina ja poliiseina, miehiä taas vaikkapa päiväkodeissa tai kättilöinä.
- Oppilaat voivat tuoda tehtäviin 14–15 liittyen kotoaan helposti kuljeteltavia ja turvallisia esineitä, joita heidän vanhempansa käyttävät työssään. Esineitä voi vaihtoehtoisesti esitellä myös valokuvina.  
Ammateista ja työpaikoista voi tehdä myös ääninäytteitä kännykän tai tabletin tallennustoiminnolla.
- Tehtävässä 18 (**Liian raju leikki**) opettaja voi perustella vahingonkorvausvastuuta Yhteiskuntaoppi-kirjan luvun 5 tekstin avulla sekä koulun omilla linjauksilla vastaavissa tilanteissa.